

Dosarul nr. 2ra-347/22
2-11015658-01-2ra-04042022

Instanța de fond: Judecătoria Cahul, sediul central – M. Bușuleac
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – G. Vavrin, T. Berdilă, I. Dănăilă

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursul declarat de către Ministerul Finanțelor,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Agenția Relații
Funciare și Cadastru împotriva Alexandrei Donțu, intervenienți accesorii Centrul
pentru Drepturile Omului, Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei cu privire la
exproprierea terenului agricol,

împotriva deciziei din data de 02 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul prin care
s-au respins apelurile declarate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și
Ministerul Finanțelor, s-a menținut hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei
Cahul, sediul central,

constată:

La 29 noiembrie 2011 Agenția Relații Funciare și Cadastru a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Alexandrei Donțu, prin care a solicitat exproprierea
terenului agricol cu suprafața de 0,6083 ha, cu număr cadastral xxxxx, deținut cu drept
de proprietate privată de către Alexandra Donțu, în folosul statului, cu achitarea unei
despăgubiri în mărime de 46 844,55 lei din contul bugetului de stat.

În motivarea cererii de chemare în judecată Agenția Relații Funciare și Cadastru
a invocat că în conformitate cu Legea nr. 176-XVI din 10 iunie 2008 privind declararea
utilității publice a lucrărilor de interes național, terenul agricol cu numărul cadastral
xxxxx, cu suprafața totală de 0,6083 ha, amplasat în satul Giurgiulești, raionul Cahul,
proprietate privată a Alexandrei Donțu, face parte din terenurile suspuse exproprierii
pentru cauză de utilitate publică de interes național, pentru construcția Portului
Internațional Giurgiulești.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009 cu privire la unele
măsurii privind asigurarea activității Portului Internațional Liber Giurgiulești, Agenția
Relații Funciare și Cadastru a fost împuternicită să asigure prin intermediul
întreprinderilor subordonate, realizarea prevederilor Legii nr. 176-XVI din data de 10
iunie 2008 precum și asigurarea controlului comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor

expropriatilor la propuneri de expropriere.

Astfel, în baza art. 9 din Legea nr. 488-XVI din 08 iulie 1999 și conform Hotărârii Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009, Agenția Relații Funciare și Cadastru, prin scrisoarea nr. 36-01-08/1639 din 18 august 2010 a prezentat Alexandrei Donțu oferta de expropriere a terenului agricol, cu suprafața totală de 0,6083 ha, la prețul de despăgubire în suma de 46 844,55 lei, determinat în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) din Legea nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, compensarea pierderilor cauzate de înstrăinarea forțată a terenurilor are loc conform prețului de piață al acestora, dar nu mai puțin decât prețul normativ calculat conform tarifelor prevăzute la poziția a II-a din anexă.

Agenția Relații Funciare și Cadastru a relatat că Alexandra Donțu este împotriva ofertei de expropriere scrisă și înregistrată cu nr. D-301 din 28 septembrie 2010. Respectiv, în temeiul art. 11 din Legea nr. 448 din 08 iulie 1999 și Hotărârii Guvernului nr. 186 din 09 martie 2009, Alexandra Donțu a fost invitată pentru data de 27 octombrie 2010 la ședință pentru soluționarea întâmpinării. În cadrul ședinței de soluționare a întâmpinării, Alexandra Donțu a solicitat schimbarea terenului expropriat cu teren echivalent în „Orașul Vinului în mun. Chișinău” și apartamente în mun. Chișinău. Părțile au ajuns la un acord comun că, pentru a lua decizia în fond asupra subiectului este necesară o examinare suplimentară și consultarea cu Guvernul privind posibilitatea oferirii unui alt teren agricol.

În urma consultărilor cu organele administrației publice, Comisia nu a acceptat întâmpinarea Alexandrei Donțu și prin oferta repetată nr. 36-01-08/1038 din 06 iunie 2011 a propus acesteia în schimb unul din următoarele terenuri echivalente amplasate în satul Sadova, raionul Călărași, satul Sculeni raionul Ungheni, satul Plopi, raionul Cantemir și satul Cairaclia, raionul Taraclia, însă, prin întâmpinarea din 15 iulie 2011 Alexandra Donțu a invocat dezacordul total cu oferta repetată.

Prin procesul-verbal al Comisiei nr. 5 din 26 iulie 2011 s-a constatat că nu s-a ajuns la un acord comun cu Alexandra Donțu și actele urmează să fie expediate în adresa Agenției Relații Funciare și Cadastru, pentru soluționarea exproprierii prin intermediul instanței de judecată.

Judecătoria Cahul prin încheierea din 06 iunie 2012 a atras în proces, în calitate de intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Centrul pentru Drepturile Omului.

Prin hotărârea din data de 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Cahul, sediul central s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, s-a expropriat pentru cauză de utilitate publică de interes național, în folosul statului, terenul agricol cu suprafața de 0,6086 ha, cu numărul cadastral xxxxx, proprietate a Alexandrei Donțu cu încasarea în folosul Alexandrei Donțu din bugetul de stat a sumei de 273 735 lei și suma de 1 550 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. (f.d.139,142-147, vol.I)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și Ministerul Finanțelor. (f.d. 149,151, vol.I)

Curtea de Apel Cahul prin decizia din data de 02 noiembrie 2021 a respins apelurile declarate de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și Ministerul

Finanțelor, a menținut hotărârea din data de 12 ianuarie 2021 a Judecătorei Cahul, sediul central. (f.d. 209,210-225, vol.I)

Pentru a decide astfel instanțele au constatat că Alexandra Donțu deține în proprietate terenul agricol cu suprafața de 0,6083 ha, cu numărul cadastral xxxxx, amplasat în satul Giurgiulești, raionul Cahul, care în temeiul Legii nr.176 din 10 iulie 2008 privind declararea utilității publice a lucrărilor de interes național de construcție a Portului Internațional Liber Giurgiulești este supus exproprierii pentru cauză de utilitate publică de interes național.

Instanțele de judecată în susținerea soluțiilor sale au rețut prevederile art. 46, alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Statul, prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru la stabilirea cuantumului despăgubirii de expropriere a terenului agricol pentru cauză de utilitate publică, a propus Alexandrei Donțu suma de 46 844,55 lei. Instanțele ierarhic inferioare, însă, au considerat că cuantumul despăgubirii propus de Stat nu constituie o dreaptă și echitabilă despăgubire, mai mult, cuantumul despăgubirii nu constituie valoarea reală a terenului agricol pe care ultimii ar fi obținut-o în cazul vinderii terenului la prețul liber de piață, și nici drepturile patrimoniale, care putea fi obținute de către pârâți în rezultatul exploatării potrivit destinației a terenului agricol.

În acest context instanțele de judecată au concluzionat că suma de 273 735 lei constituie o despăgubire dreaptă și echitabilă, reieșind din prețul de 4 500 lei pentru un ar de pământ.

Argumentul privind necesitatea dispunerii de către instanța de fond a efectuării unei expertize pentru stabilirea valorii terenului litigios a fost respins de instanța de apel ca declarativ. La caz, prin încheierea Judecătorei Cahul din 04 octombrie 2013 a fost dispusă efectuarea expertizei în comisie, pentru stabilirea valorii reale a terenului cu numărul cadastral xxxxx, situat în extravilanul satului Giurgiulești, raionul Cahul, proprietate privată a Alexandrei Donțu, cu participarea în comisie a câte un reprezentant din partea participanților la proces, cu stabilirea achitării serviciilor pentru efectuarea expertizei de către stat. Expertiza judiciară privind evaluarea prețului real al terenului litigios nu a fost efectuată din cauza că Agenția Relații Funciare și Cadastru nu și-a exprimat acordul privind efectuarea expertizei.

În acest context instanța de apel a menționat că neachitarea pentru serviciile de efectuare a expertizei nu poate fi pusă pe seama Alexandrei Donțu.

Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs de către Ministerul Finanțelor, care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea încasării despăgubirii în sumă de 273 735 lei și a cheltuielilor de judecată. (f.d. 1-3, vol.II)

În motivarea recursului s-a indicat că atât instanța de apel, cât și instanța de fond au aplicat și interpretat eronat legea materială și cea procedurală. Ministerul Finanțelor a menționat că instanțele de judecată în lipsa unui raport de expertiză emis conform legii, au apreciat în mod unilateral valoarea terenului vizat.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 02

decembrie 2021, expediată participanților la proces la data de 10 ianuarie 2022. (f.d. 217, vol. I) Confirmare privind recepționarea copiei deciziei instanței de apel la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe Ministerul Finanțelor a contestat cu recurs decizia instanței de apel la 07 martie 2022, în termen.

Examinând admisibilitatea recursurilor, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Finanțelor este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul de admisibilitate reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Ministerul Finanțelor asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Colegiul reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Ministerul Finanțelor, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, împotriva deciziei din data de 02 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Maria Ghervas